

Василько

✓ П Р О Т О К О Л № 6

засідання станції фікації і систематизації досвіду.

від 13-го березня 1925 року.

Присутні: т. т. Курбас, Василько, Тягно, Бортник, Кудрицький, Пмайн, Лішанський, Крига, Ірій.

Порядок дня: 1. Питання драматургії
2. Дефініція терм.

I. Справа в тому, що ми в поділі поминули відсклеплення в певну категорію: як фактура робиться цеб то техніку розробки матеріялу, то є вірніше про техніку розробки матеріялу говорили, а про фактуру як таку не говорили.
Питання перенесене на слідуєче засідання.

II. Що таке система.

Під системою можна розуміти певний порядок систематизованих річей, упорядкованих річей і систему можна розуміти, як порядок, але не в річах, а в "дійствах". Порядок, значить те, що "під ряд" просто, "чистота": є також порядок в розумінні "послідовности", законмирности". Система мусить з чогось виходити і відповідно до того з чого вона виходить, цей самий порядок буде таким чи иншим. Можна систематизувати по зовнішнім признакам, по всяким річам, по полу по функціям. Безумовно в основу всякої системи, порядку, мусить лягти певний признак.

1-а дефініція /проект/ системи - Кудрицьким.

"Обумовлений якістю, характером і призначенням обробляемого матеріялу порядок виробположенню вимог, норм, законів і можливостей в цьому матеріялі - є система.

Чи справді якістю, характером обумовлюється порядок системи. Напримір: система обумовлюється прим. твердістю, м'якістю матеріялу, упругістю, податливістю.

По мойому - ні. Обумовлюється - технікою. Коли означати систему взагалі важно видвинути порядок, іменно, закінченість певної класифікації зведеної до одного ключа, порядок в річах, в розположенню річей, узаконений порядок певним принципом

2-а дефініція "системи" Кудрицьким.

"Порядок і вірність совідношення в розположенні частин з яких кожна підлягає загальному правилу."

Система не має частин, тому що система це не є щось, що можна розбити на кавалочки, це щось однорodne, це є то, що проникає, воно більш абстрактне, система не складається з певних етапів. З ріжною системою можна проходити до області одні і тих самих річей: прим: у філософії, система акторської гри, театру - елементи ті самі, тільки вони систематизуються ріжно, приводяться в порядок ріжній системі, по ріжному принципу. ОСНОВНЕ в системі принцип приведення в порядок, пробування в порядку фактів певної ділянки. Основне принцип і порядок. Принцип тут певен ~~к~~ ключ.

Не тільки філософія має свою систему, а всяка точна наука має свою систему, в залежности від того чим вона оперує. Нам цікаве опреділення системи таке, яке практичне може уживатися в нашій області. В основі системи мусить лежати принцип. Система не є те саме що принцип. Система те, що включаючи принцип на ньому базується. Система є певний порядок. Система це порядок. Система має ще методологічне значіння.

Пмайн: Чи може ввійти сума методів в систему.

Метод також основна річ. Метод це є принцип розрешаючий все, розв'язуючий все. "Система це є порядок на основі певного принципу, розпреділяючий і об'єднуючий в одно ціле всі факти данної ділянки.

"Опреділяє" - цим підкреслено це саме, що пр. в ботаниці: "класифікація", а тим самим, що "об'єднує" - дає динамічне свойство, або "дійствие".

- Порядок опреділяючий всі факти данної ділянки і об'єднуючий їх по певному принципу в одно ціле - є системою. -

На слідуєчому засіданні ще раз провірити цю дефініцію.

III. Що таке режисер.

Режисер не мусить являтися ідеологом театру. Тут прийдеється ставити питання кого опреділяти: або режисера, яким ми його собі бажаємо, або режисера, яким він є на ділі. Тут треба мати на увазі, що може в тому обхваті, в якому ми хочемо це питання охопити, зовсім не лежить суть режисери. Треба таке опреділення найти, яке дасть поняття - що таке режисер. Прим.: режисер ВУЖКУ - він режисер по штату, має режисерські права, получає платню режисера і т. д., або режисер старого часу, режисер культивуючий автора. Як тут бути. Тут момент автора п'єси, котрий так чи инше своєю індивідуальністю ложиться на спектакль. Тут діло режисера буде не в організації а в інтерпретації. Інтерпретація це організація авторського матеріялу.

Лішанський: Режисер може бути ідеальним інтерпретатором, а ніяким організатором.

- Це друге питання. Питання спосібностей режисера. Режисеру в ріжний час даємо ріжні функції. У всякий час він є організатором, але не все інтерпретатором. Режисер в той що вміє справитися з завданням очередним, не тільки очередним. Момент здатности, уміння також грає ролю. Режисер є той, що вміє використати все те, що має відношення до організації театрального видовища. Це таке мистецтво. Мистецтво це нормування в одне розрізних індивідуальних сприйнять природи і життя. Кажу до того, коли появился режисер у перше, які функції взяв він на себе - нам стане ясно основна його ролю, яку він займає у театрі. Коли раніш режисера не було режисером була в процесі довгої еволюції видовищних глядачів вироблена певна форма ідеальна, яка відповідає моменту. Це було в ті часи, коли епоха дана мала якусь основну догму, устремління, яке так чи інакше було домінуючим. Кляс певний накидав на дуб його всім. Прим. в середні віки: віра, релігія, і т.д. в наші часи заміняє режисер факти екстренного крайноо диференцією. Він підводить "восприяття" до певної одности в тому відношенні що він "восприяття" життя і природи нормує в одно. Це що робилося самим населенням раніш дорогою природного розвитку театру то тепер виконує режисер, поскільки не існує розвиненої маси. Мені здається, що тут в такій концепції відпадають всі питання, які ми розбираємо, за виємком мастерства і здатности, відпадає питання про інтерпретацію автора, поскільки в цьому вже є можливість дати поняття інтерпретації. Він інтерпретує не лише життя але і автора, який є також частиною життя. Він може також обійтись без автора. Він може сам зробити цю штуку, або автора переробити. Саме головне скерування восприяття по відношенню до певних явищ життя в певне русло. Коли б ми це взяли в основу оно з одної сторони могло опреділити чи не опреділити режисера.

Ш м а й н: Такі функції можуть бути і повинні бути і у автора і в художника. Кожен в своїх творах організовано відбиває ще що твориться в житті. Режисер це збираюча лінза.

Режисер є не більш, як лише лінза. Він в своїому театрі стільки, що художник в своїому ательє. В опреділенню режисера повинно бути ~~тихих~~ відтінено, яка вихідна точка, ролю режисера в театрі. Бо коли ми скажемо, що він організує що то, ми можемо додати що він там має діло з матеріалом, з глядачем, ці всі другі річи, які виставляють режисеру певні требування до до мастерства і т.д., але самого головного не буде. Іменно того вичерпуючого всі диспути опреділення. Прим.: режисера ВУ КУ трактують так: маеш сценарій, роби так як тут написано - це все із пошани до автора. Тут треба винайти саму головну ролю режисера, в театрі що він таке, нащо він потрібен.

Ш м а й н: В Греції режисер був організатором празненства на місто жреців. Може бути, що режисер мусить сам писати сценарій.

Не мусить - може інтерпретувати. Режисер в Греції зовсім друга штука могла там бути мова про режисера, так як тепер справа стоить в театрі. Там була форма театру, як такого. Тому він там існував, про режисера не було мови він був виконавцем певних законів. Це в площі режисури. Форми творив в грецькому театрі не режисер. Форма розвинулася поступенно із игрищ і т.д. Там був драматург об'єднуючий цілість. Драматург працював також по певним законам видвинутим часом і життям. Він мав певну схему: стільки то актів, стільки то хорів, між тою і тою картиною повинно бути то-то. Це розвивалося по волі століттями.

Тут маємо чоловіка свобідного вибираючого, компануючого. Режисера розглядаєти, як людину не цікаво, а як певний фактор. Колективний режисер також може бути. Може бути що це заступало режисера в старі і середневічні часи і було також не більше як фактором. В даному разі представляємо собі особу і дозначуємо фактором по функції.

Фактор що доцільно організуючи матеріал театру нормує в одно суб'єктивні сприйняття життя і природи/буття/ глядачів є режисер.

На слідуячому засіданні це раз провирити цю дефініцію.

Це що він організує матеріал театру доцільно - цим сказано все. Коли балакати про ідеологію, то можна говорити і про кляс, а коли про кляс говорити - тоді і про партію і т.д. Зараз це питання стратило свою гостроту, як момент боротьби. Наші опреділення не мають значіння декларативного, а значіння практичне, научно обосноване. Це можна віднести і до діржорства.

Тектоніка:

Я розумію тектоніку, як щось від чого відштовхуються, як 1/ стимул діятворення твору і 2/ Ідеологію. Тектоніка це трамплін, від якого режисер відштовхується у своїй роботі; тектоніка не є частиною фактура, а вона проникає фактуру. Термін треба провирити, чи він вірний - може прийдеється найти нове слово.

Відповідь на це питання перенести на слідуяче засідання.

Фактура:

Фактура - це частина мистецького твору, яка входить в поле сприймання глядача. Фактура є не машинерія, яка памагає видвигати фігури на сцені, це вже техніка. Фактура не оброблювання матеріалу. Фактура є все, що входить в поле сприймання глядача: фабула, слово і т.д. походить від слова "фактурус" зн. то що має бути

зроблене. У Пуніна художника під фактурою розуміється шум, зроблений картиною, шум не слуховий, а естетичний, в "ощуєнні". Меллер говорить про фактуру сукна, аксаміту, дерева. Фактура дерева це ці форми предмета, які можуть бути вироблені з нього /своєства дерева/. Живописці прагнуть дуже розуміння фактури. Для Терещенка існує ще тепер фактура театру, живописи і т.д. Треба ремісленно підійти до цього питання. Фактура це те, що входить в поле сприймання глядача і те, що має бути зроблене - це лицева сторона твору мистецтва. Много е условностей, які також входять "в поле зрення" але які не остаються у глядача наприм.: в китайському театрі, слуга подає актору веер - цей момент для китайського глядача не існує /момет преднамеренности обоюдной і того хто робить і того хто сприймає/ Під час спектаклю глядач строїть собі спектакль і також відкидає, або добавляє до того що він бачить. Фактура це те, що стоїть посередині між глядачем і режисером - тут представлення про певний світ і там також. Фактура це система знаків, які потрібні для визвання процесу у самого глядача. П'єса це знак - в певній мірі це так. Фабула, сюжет, тема, образ, актор, емоція - знак не підходящий вираз, знак це щось механічне, обособлення. По суті він цілком вичерпує. Форма це зовсім нова площість. Форма це також часть фактури в своїому видимому і чуємому порядку. Фактура це все те, що входить в поле сприймання глядача.

Виходить що неправда: польот Джіммі це фактура і не фактура, - тому що воно все такі е техника. Звичайний технічний прийом. Воно має наслідки як фактура, воно впливає, як домінуючий момент. Станок з апаратом на сцені - він впливає, хоч він і не фактура. Треба вибрати із двох питань: або то що е фактура, або то, що глядач, як сприйнятий спектакль утворить себе із всього що бачив і чув чи це е просто те, що входить в поле глядача. Чи те що веер подають е фактурою, чи ні.

То що Джіммі попав звідці туди - це е фактура. Фактура складається у мене в голові і у глядача. И Джіммі Гіггінзі не важний шнурок по якому Джіммі попаде на корабель, а фактура це сам корабель. Фактура це е то, що за допомогою суми знаків адресується до сприймання глядача. Фактурою не е та дрянь /павильони і друге/ що показана на сцені, а то що визиває собою певну уяву. Фактура е те що глядач повинен сприйняти від того, що він бачить на сцені. Прим.: це що Джіммі перелітає - е знак, но не більше знак і не менше знак, чим поданий веер. Польот е фактура і подача веера також фактура.

Сума условних знаків якими викликається у глядача асоціація певної реальности е фактура. Коли я читаю ліричну поезію, яка не е нічим іншим, як набором слів означючих певні предмети, наприм.: камінний мур, утоптана грязь, куча навозу, і положений забор - то цей набор слів визиває певний ліричний настрій, який буде предмісцем, буде виражати "забршенность", бідноту. Воно е фактура. Фактура е те, що стоїть посередині, між глядачем і режисером. Ідея заложена в певному творі ідеологія проникнута в певному творі - це е фактура.

Взаємовідносини фактури і форми: форма входить в фактуру. Форма це часть фактури. Форма це нічого інше як організований матеріал. Фабула має свою форму, але в спектаклі фабула це канва, на якій вишивається форма. Немає театру в якому б не було условних знаків. І натуралістичний театр і театр Меєрхольда з настоящими автомобілями на сцені, котрий е тим самим натуралістичним театром - е условним.

Сума умовних знаків, комбінованих для викликання у глядача асоціації певної реальности е - ф а к т у р о ю.

На слідуєчому засіданні ще раз провірити цю дефініцію.

